

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 V. B. Virgo sanctificata fuerit ante natiuitatem ex vtero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

disse ex Melchi, qui à Nathan genus duxit, subiungit vero D. Thom. Tamen credendum est, quod etiam ex Salomone originem duxerit, secundum aliquem modum per illos Patres, quos enumerat Mathaeus, qui carnalem Christi generationem dicitur enarrare. Hæc D. Thom. Et est facilis coniectura. Nam illæ familiæ, cum essent propinquæ, sæpe matrimonio iungebantur, ut Damascen. & alij citati Patres significant. Ex his colligo, licet certum sit, Mariam, & Ioseph fuisse ex eadem tribu, & familia, non tamen satis constare, in quo gradu cōsanguinitatis propinqui fuerint. Quidam verò prædictas duas sententias coniungentes dicunt fuisse consobrinos filios duorum fratrum. Admittunt enim Iacob, & Heli verè fratres fuisse, eo prorsus modo, quo affirmat communis opinio: sumunt verò ex nostra sententia Heli non fuisse legalem patrem Ioseph, nec habuisse eandem uxorem quam Iacob, sed fuisse Patrem Virginis, & ita recte quidem concludunt, tamē rem incertam affirmant, quia sine fundamento has opiniones componunt.

Beata Virgo
ex tribu Leui
quomodo.
D. Thom.
Bonauent.
D. Anton.
Nazianz.
Epiphanius.
Eusebius.
Ambrosius.
Augustinus.

Quartò & vltimo dicendum est in hac dubitatione, Beatam Virginem aliquam ex parte duxisse etiam originem ex tribu sacerdotali, seu Leuitica. Ita sentit D. Thom. infra q. 29. art. 1. ad 4. clarius q. 31. art. 3. ad 3. Bonauent. in 4. d. 30. artic. 1. q. 2. in fine. Anton. 4. part. tit. 15. cap. 3. §. 3. & est sententia Nazianz. carmine de genealogia Saluatoris. Epiph. hæresi. 78. post med. Hilar. can. 1. in Matth. Ambros. libr. 3. in Luc. & libr. de benedictionib. Patriarch. cap. 3. & 4. Augustin. lib. 83. quaest. 61. Probatur autem à nonnullis ex dictis Patribus, ex eo, quod Lucas narrat generationem Christi per Nathan, iudicantibus illum fuisse sacerdotem. Vnde Nazian. cum dixisset Dauid dedisse regnum Salomoni, de Nathan subdit, à patre sacrificum duxit genus alter eodem. Et quod magis mirandum est, August. dixit hunc Nathan fuisse illum Prophetam, qui Dauid reprehendit. Quod etiam asseruit Origines, homil. 28. in Luca, Lyra, & Burgen. Matt. 1. idem Lyra, & Albert. Luc. 3. Sed hoc vltimum meritò retractatum est ab Aug. & cap. 26. quia hic Nathan fuit filius Dauid ex Bethabee genitus, ut constat 2. Regum 3. 1. Paralipomen. 3. & 14. non ergo potuit esse ille Propheta, qui reprehendit Dauid propter adulterium cum eadem Bethabee, ex qua etiam natus est Salomon, qui nihilominus dicitur, Vnigenitus matris sue. Prouerb. 4. quia fortasse fuit primogenitus, ut colligipotest ex 1. Regum 12. & interdum primogenitus more Hebræorum dicitur vnigenitus, præsertim tempore infantie, de quo Salomon in Prouerbis loquebatur. Vel certe dicitur vnigenitus amore, & affectu, quia ita diligebatur, ac si esset vnicus, quamuis re vera habuerit fratres, non solum Nathan, sed etiam alios. Ex quo etiam apertè concluditur hunc Nathan, non fuisse sacerdotem, cum non fuerit de tribu Leui. Vnde rectè D. Thom. dicta q. 31. art. 3. ad tertium vidit hoc argumentum non esse efficax ad probandum Christum, aut Virginem esse aliquo modo de genere sacerdotali, & recurrit ad symbolicam argumentationem, scilicet, quod Lucas narrans genealogiam, per eum, qui habebat nomen illius Prophetæ, per quem Deus expiauit peccatum Dauid, indicauit sacerdotalem dignitatem Christi, & aliqualem originem. Et ita tacitè exponit Aug. libr. 2. de consensu Euangelistar. cap. 4.

LUC. 1.

Secundò probari potest conclusio ex Lucæ 1. v. bi Elisabeth dicitur cognata beatæ Virginis, quæ tamen erat ex filiabus Aaron. Sed neque hoc argumentum videtur omnino efficax, varijs enim modis hoc potuit contingere. Primo, quod mater Elisabeth fuerit de tribu Dauid, & hoc modo potuerunt Elisabeth, & Maria esse cognatæ, etiam si Deipara nullo modo descenderet ex tribu Leui, & hunc modum indicat Ambros. libr. 3. in Luc. & Theophyl. Matth. primo, & sequitur Dried. dicto libr. 3. de do-

Ambrosius.
Theophyl.

gmatis. tract. 3. cap. 5. part. 4. ad finem, Iansen. capit. Dried. 3. concor. Secundo verò modo fieri potuit, ut Ioachim pater Virginis acceperit Annam ex tribu Leui cognatam Elisabeth. Quem modum ex Hippolyto refert Niceph. libr. 2. histo. cap. 3. vbi dicit, Annam fuisse filiam Matthan sacerdotis, & si hoc verum est, satis constat conclusio posita. Tertio hoc esse potuit, etiam si Anna haberet patrem ex tribu Iuda. Nam potuit habere matrem ex tribu Leui, imò idem in Ioachim accidere potuit. Quia (ut supra diximus) hæc tribus facile matrimonio iungebantur. Et hinc etiam vix fieri potuit, quin aliqua ex parte beatissima Virgo ex Leuitica tribu descenderet. Accedit coniectura sanctorum Patrum ex significatione sumpta. Decuit enim ut Christus, qui futurus erat Rex & sacerdos, ex vtriusque tribu regia, & sacerdotali descenderet. Neque obstat quod Pau. ad Heb. 7. negat esse ex tribu Leui, intelligit enim absolute, & simpliciter, id est, per masculinam lineam, ita ut posset esse sacerdos legalis. Sic enim, inquit: Ex Iuda ortus est Dominus, ex qua nullus altario præfatus fuit. Quod intelligi necessario debet de linea masculina, nam multi Sacerdotes habuerunt matrem ex tribu Iuda, ut de filiis Aaron constat, & eodem modo exponendus est D. Thom. sibi contrarius sit supra quaest. 22. ar. 1. ad 2. Et hæc satis sint de præambulis disputationibus. Iam ad D. Thom. literam accedamus.

QVÆSTIO XXVII.

De Beatæ Virginis Mariæ sanctificatione, in sex articulos diuisa.

Prædicta, in quibus de vniōe Dei, & hominis, & de his quæ vniōem consequuntur, tractatum est. Restat considerandum de his, quæ filius Dei incarnatus in natura humana sibi vnita gessit, vel passus est. Quæ quidem consideratio quadripartita erit. Nam primò considerabimus de his, quæ pertinent ad ingressum eius in mundum. Secundo, de his quæ pertinent ad progressum vite ipsius in hoc mundo. Tertio, de exitu ipsius ab hoc mundo. Quarto, de his quæ pertinent ad exaltationem ipsius post hanc vitam.

Circa primum quatuor consideranda occurrunt. Primo, quidem de Conceptione Christi. Secundo, de eius Natiuitate. Tertio, de eius Circumcisione. Quarto, de eius Baptismo.

Circa Conceptionem autem eius oportet primo aliqua considerare quantum ad matrem concipientem: secundo, quantum ad modum Conceptionis: tertio, quantum ad perfectionem proli conceptæ.

Ex parte autem Matris occurrunt quinque consideranda. Primo, quidem de Sanctificatione eius: secundo, de Virginitate eius: tertio, de Desponsatione eiusdem: quarto, de Annuntiatione ipsius: quinto de preparatione ipsius ad concipiendum.

Circa primum queruntur sex.

Primo, vtrum Beata Virgo mater Dei fuerit sanctificata ante natiuitatem ex vtero. Secundo, vtrum fuerit sanctificata ante animationem. Tertio, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit sibi tota aliter sublati fomes peccati. Quarto, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit consecrata, ut nunquam peccaret. Quinto, vtrum per huiusmodi sanctificationem adeptæ fuerit plenitudinem gratiarum. Sexto, vtrum se sanctificari fuerit proprium sibi.

ARTICVLVS I.

Vtrum Beata Virgo mater Dei, fuerit sanctificata ante Natiuitatem ex vtero.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod beata Virgo non fuerit sanctificata ante Natiuitatem ex vtero. Dicitur

q. art. 1.
1. Cor. 15.
Et Ps. 41.

Dicit enim Apostolus 1. ad Corinth. 15. Non prius quod spirituale est, sed prius, quod est animale, deinde quod est spirituale. Sed per gratiam sanctificantem nascitur homo spiritualiter in Filium Dei, secundum illud Ioann. 1. Ex Deo nati sunt. Natiuitas autem ex vtero est natiuitas animalis. Non ergo B. Virgo fuit prius sanctificata, quam ex vtero nasceretur.

In epist. 57.
à medio, 10.
mo 1.

2. Præterea, August. dicit in Epistola ad Dardanum. Sanctificatio, qua efficitur templum Dei, non nisi renatorum est. Nemo autem renascitur, nisi prius nascatur. Ergo Beata Virgo non fuit prius sanctificata, quam ex vtero nasceretur.

3. Præterea, Quicumque est sanctificatus per gratiam, est mundatus à peccato originali & actuali. Si ergo beata Virgo fuit sanctificata ante natiuitatem ex vtero, consequens est, quod tunc fuerit emundata ab originali peccato. Sed solum originale peccatum poterat eam impedire ab introitu regni celestis. Si ergo tunc mortua fuisset, videtur, quod ianuam regni celestis introisset. Quod tamen si non potuit ante passionem Christi: habemus enim fiduciam in introitum Sanctorum per sanguinem eius: ut dicitur Hebræor. 10. Videtur ergo, quod B. Virgo non fuerit sanctificata antequam ex vtero nasceretur.

4. Præterea, Peccatum originale contrahitur ex origine, sicut peccatum actuale ex actu. Sed quamdiu aliquis est in actu peccandi, non potest à peccato actuali mundari. Ergo etiam nec beata Virgo à peccato originali mundari potuit dum esset adhuc in ipso actu originis, in materno vtero existens.

Sed contra est, quod Ecclesia celebrat natiuitatem beatæ Virginis, non autem celebratur festum in Ecclesia, nisi pro aliquo sancto. Ergo B. Virgo in ipsa sua natiuitate fuit sancta. Fuit ergo in vtero sanctificata.

In lib. de assumptione
beate Mariæ
cap. 6 præci-
pue, temo 6.

Respondendo dicendum, quod de sanctificatione Beate Mariæ, quod scilicet fuerit sanctificata in vtero, nihil in scriptura canonica traditur: quæ etiam nec de eius natiuitate mentionem facit. Sic ut tamen August. in sermone de assumptione ipsius Virginis, rationabiliter argumentatur, quod cum corpore sit assumpta in celum (quod tamen scriptura non tradit) ita etiam rationabiliter argumentari possumus, quod fuerit sanctificata in vtero. Rationaliter enim creditur, quod illa quæ genuit Vnigenitum à Patre, plenum gratiæ & veritatis, præ omnibus alijs maiora priuilegia gratiæ acceperit. Vnde, ut legitur Luc. 1. Angelus ei dixit. Ave Maria gratia plena. Inuenimus autem quibusdam alijs hoc priuilegialiter esse concessum, ut in vtero sanctificarentur, sicut Hieremias, cui dictum est. Hierem. 1. Antequam exires de vulua, sanctificauit te, & sicut Ioannes Baptista, de quo dictum est Lucæ 1. Spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Vnde rationabiliter creditur, quod beata Virgo sanctificata fuerit: antequam ex vtero nasceretur.

Ad primum ergo dicendum, quod etiam in beata Virgine prius fuit id quod est animale, & post id quod est spirituale, quia prius fuit secundum carnem concepta, & postea secundum Spiritum sanctificata.

Ad secundum dicendum, quod August. loquitur secundum legem communem, secundum quam per sacramenta non regenerantur aliqui, nisi prius nati. Sed Deus huic legi sacramentorum, potentiam suam non alligauit, quid aliquibus ex speciali priuilegio gratiam suam conferre possit, antequam nascerentur ex vtero.

Ad tertium dicendum, quod beata Virgo sanctificata fuit in vtero à peccato originali, quantum ad maculam personalem, non tamen fuit liberata à reatu, quo tota natura tenebatur obnoxia, ut scilicet non intraret in paradysum nisi per Christi hostiam, sicut & de sanctis Patribus dicitur, qui fuerunt ante Christum.

Ad quartum dicendum, quod peccatum originale tra-

Fr. Suarez, Tom. 2.

hitur ex origine in quantum per eam communicatur humana natura, quam proprie respicit peccatum originale: quod quidem fit quando proles concepta animatur. Vnde post animationem nihil prohibet prole in conceptam sanctificari: postea enim non manet in materno ad accipiendam humanam naturam, sed ad aliqualem perfectionem eius, quod iam accipit.

COMMENTARI VS.

Doctrina D. Thom. in hoc artic. clara est, & expositione non indiget. Solum pro ijs, quæ de conceptione Virginis à nobis dicenda sunt, duo occurrunt notanda. Alterum est circa corpus articuli, in quo Diuus Thomas propter rationabilem argumentationem concludit excipiendam esse beatam Virginem à lege communi nascendi in peccato, quamuis talis exceptio in sacra Scriptura non sit expressa, ne priuilegium, seu donum gratiæ alicui concessum, Deiparæ credatur esse negatum. Alterum est in solutionibus argumentorum. Si enim recte argumenta considerentur, non minus, imò magis procedunt contra sanctificationem Virginis in ipsamet conceptione, quam in reliquo tempore ante natiuitatem eius, & ideo oportet solutiones ita accommodare, ut vtrique quæstioni satisficiant. Quod breuiter faciam per singula discurrendo.

Primum ergo argumentum est. Quia prinse est id, quod animale, quam quod spirituale. 1. ad Corinth. 15. ergo beata Virgo prius est animaliter (vt ita dicam) ex hominibus concepta, vel nata, quam spiritualiter ex Deo. Respondet D. Tho. concedendo totum argumentum, quantum ad Virginis conceptionem. Sed addendum est, id, quod est animale, seu naturale, non oportere esse prius tempore, quam id, quod est spirituale: sed satis esse, si supponatur ordine naturæ tanquam subiectum suæ formæ. Sicut in Adamo, cum primum à Deo creatus fuit, prius fuit id, quod animale, quam id, quod spirituale est, id est, natura quam gratia, non tempore, sed ordine naturæ, id ergo satis est.

Secundum argumentum fundatur in testimonio August. epist. 57. dicentis, neminem renasci, nisi prius nascatur. Responsio vero D. Thom. est hoc esse verum de lege communi, quæ singularia priuilegia non excludit. Quæ responsio optimè etiam conceptioni accommodatur. Quamuis addi possit neminem omnino renasci, nisi prius in vtero nascatur, seu concipiatur, prius (inquam) non tempore, sed nature ordine, ut dictum est, quanquam (vt opinor) non fuerit hæc August. intentio.

Tertium argumentum est. Quia si beata Virgo fuisset sanctificata in vtero, & ab originali peccato liberata, potuisset tunc gloriam consequi, si mortua esset ante Christum. Responsio verò est negando consequentiam, quia licet eius persona fuerit liberata à culpa, non tamen à reatu, quo tota natura erat obnoxia, donec pro illa exhiberetur satisfactio. Quæ solutio optima est, & eadem omnino ratione locum habet, etiam si beata Virgo fuerit ab originali peccato præseruata, vt iterum in sequentibus dicemus.

Quartum argumentum est. Quia peccatum originale contrahitur ex origine, sicut peccatum actuale ex actu, ergo non potest remitti in ipsa origine, sicut nec peccatum actuale, cum actu committitur. Responsio verò D. Thom. est argumentum concludere, peccatum originale non fuisse remissum Virgini in ipsa conceptione, & animatione, quæ est propria origo proles, non verò procedere de reliquo tempore ante natiuitatem ex vtero, quia in illo proles non accipit naturam humanam à parentibus, sed in illa perficitur.

B 2

Responsi-

Respondendum tamen est, neutrum probari posse illo argumento, aliàs, non solum dicendum esset, beatam virginem fuisse conceptam in peccato originali, sed etiam impossibile fuisse aliter fieri, supposita origine ex Adamo per seminalem generationem, consequens autem improbabile esse infra ostendam. Dicendum est ergo cum Augustino libr. 6. contra Iulian. cap. 4. non posse originale peccatum, cum actuali in omnibus comparari, ut patet. Quia manente voluntate in peccato impossibile est, ut remittatur peccatum eidem supposito, vel in voluntate, vel in illo membro, per quod peccatum committitur, & tamen, licet peccatum non fuisset remissum Adæ, potuisset filius remitti: non est ergo exacta similitudo, & differentia est, quia peccatum originale, quod filius Adæ contrahit, est numero distinctum à peccato, quod personæ Adæ inhæsit, & ideo tolli potest, vel impediri sine illo: at verò in eodem supposito peccatum, quod est in voluntate, vel in actu externo ab illa manente, idem numero est, nam actus exterior formaliter constituitur in esse peccati ab interiori actu.

Differeñtia inter peccatũ originale, & actuale quoad remissionem.

Peccatum actuale, ut sic cur remitti non possit dum sit.

Ad argumentum ergo in forma, negatur similitudo, quia non est exacta, sed aliqualis ad rem explicandam. Vnde non necesse est, ut in omnibus teneat. Et ratio differentie clara est ex dictis. Quia actus interior in se est vnus, & idem, & ideo, dum est, non potest non esse, facta compositione. Quod si comparetur ad actum exteriorem ab illo manentem, est veluti forma eius in esse peccati, & ideo etiam fieri non potest, quin actus exterior, dum ita sit ab interiori, non sit peccatum: at verò proles concepta ex Adamo solum comparatur ad illum, ut subiectum recipiens influxum culpæ à radice infecta, tanquam à causa suo modo efficiente. Vnde sic potest Deus impedire influxum causæ efficientis, vel actum, ne influat habitum: ita potest per influxum gratiæ impedire, ne Adam influat originalem culpam in prolem conceptam. Præcipue, quia peccatum Adæ iam reuera non existit, & quamvis existeret, peccatum originale denuo esset in prolem transfundendum, numero distinctum à peccato capitis, potest ergo impediri, & præueniri, ne illud transfundat. Sicut, dum homo actualiter peccat, impediri potest, ne internum peccatum voluntatis transfundat in membra externa, præueniendo, & impediendo, ne illa ad peccatum moueat.

ARTICVLVS II.

Utrum Beata Virgo fuerit sanctificata ante animationem.

*159.
3. di. 3. q. 1.
art. 1. &
quo. 6. q. 5.
art. 1. Cor.
& opus. 3. 6.
2. 1. artic.
præced.*

*Libr. 1. in
Luc. in tit.
de turbari
Zacha. con.
firmat. parũ
ante mediũ
tom 5. ca. 18.
parũ à prin-
cipio.*

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod Beata Virgo sanctificata fuerit ante animationem. Quia (ut dictum est) plus gratiæ est collatum Virgini mari Dei, quam alicui Sanctorum. Sed quibusdam videtur esse concessum, quod sanctificarentur ante animationem: quia ut dicitur Hier. 1. Priusquam te formarem in utero, noui te. Non autem infunditur anima ante corporis formationem. Similiter etiam de Ioanne Baptista dicit Ambrosius super Luc. quod nondum inerat ei spiritus vite, & iam inerat ei spiritus gratiæ. Ergo multo magis B. Virgo ante animationem sanctificari potuit.

2. Præterea, Conueniens fuit (sicut Anselm. dicit in libr. de conceptu Virginali) ut illa Virgo ea puritate niteretur, qua maior sub Deo nequit intelligi. Vnde, & Cant. 4. dicitur, Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Sed maior puritas fuisset Beata Virgini, si nunquam anima eius fuisset inquinata contagio originali peccati. Ergo

A hoc ei præstitum fuit, ut antequam animaretur caro eius, sanctificaretur.

3. Præterea, Sicut dictum est, non celebratur festum, nisi de aliquo Sancto. Sed quidam celebrant festum conceptionis Beata Virgini: Ergo videtur quod in ipsa sua conceptione fuerit sancta, & ita quod ante animationem fuerit sanctificata.

*art. 1. huius
q. argu. se.
contra.*

4. Præterea, Apostolus dicit Rom. 11. Si radix sancta, & rami: radix autem filiorum sunt parentes eorum. Potuit ergo Beata Virgo sanctificari, etiam in suis parentibus ante animationem.

Sed contra est, quod ea, quæ fuerunt in veteri Testamento, sunt figura noui, secundum illud 1. ad Corinth. Omnia in figura congebant illis. Sed per sanctificationem Tabernaculi, de qua dicitur in Psal. 45. Sanctificauit tabernaculum suum Altissimus, videtur significari sanctificatio matris Dei, quæ tabernaculum Dei dicitur: secundum illud Psal. 18. In sole posuit tabernaculum suum. De tabernaculo autem dicitur Exod. 16. Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonij, & gloria Domini impleuit illud. Ergo etiam B. Virgo non fuit sanctificata, nisi postquam cuncta eius perfecta sunt, scilicet, & corpus & anima.

Respondeo dicendum, quod sanctificatio Beata Virgini, non potest intelligi ante eius animationem, duplici ratione. Primo quidem, quia sanctificatio, de qua loquimur, non est nisi emundatio à peccato originali: sanctitas enim est perfecta munditia, ut Dionysius dicit in 12. capit. de diuin. nomin. Culpæ autem non potest emundari nisi per gratiam, cuius subiectum est sola creatura rationalis. Et ideo ante infusionem animæ rationalis Beata Virgo sanctificata non fuit. Secundo, quia cum sola creatura rationalis sit susceptiua culpæ, ante infusionem animæ rationalis proles concepta non est culpæ obnoxia. Et sic quocumque modo ante animationem Beata Virgo sanctificata fuisset, nunquam incurrisset maculam originalis culpæ: & ita non indigisset redemptione & salute, quæ est per Christum: de quo dicitur Matth. 1. Ipse saluum faciet populum suum à peccatis eorum. Hoc autem inconueniens est, quod Christus non sit saluator omnium hominum, ut dicitur 1. ad Timoth. 4. Vnde relinquitur, quod sanctificatio B. Virgini fuerit post eius animationem.

*Cap. 12. pa-
rum à prin-
cipio.*

Ad primum ergo dicendum, quod Dominus dicit, ante formationem in utero se Hieremiam nouisse, notitia scilicet predestinationis: sed sanctificasse dicit eum non ante formationem, sed antequam exiret de ventre. Quod autem Ambrosius dicit, quod Ioanni Baptista nondum inerat spiritus vite, iam iam haberet spiritum gratiæ, non est intelligendum, secundum quod spiritus vite dicitur anima viuificans: sed secundum quod spiritus vite dicitur aer exterior respiratus. Vel potest dici, quod nondum inerat ei spiritus vite, id est, anima, quantum ad manifestas & completas operationes ipsius.

*Loco citato
in argum.*

Ad secundum dicendum, quod si nunquam anima Beata Virgini fuisset contagio originali peccati inquinata, hoc derogaret dignitati Christi, secundum quam est vniuersalis saluator. Et ideo sub Christo, qui saluari non indiguit, tanquam vniuersali saluator, maxima fuit Beata Virgini puritas. Nam Christus nullo modo contraxit originale peccatum, sed in ipsa sui conceptione fuit sanctus, secundum illud Luc. 1. Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei. Sed Beata Virgo contraxit quidem originale peccatum, sed ab eo fuit mundata antequam ex utero nasceretur. Et hoc signatur Iob. 3. ubi de nocte originali peccati dicitur: Expecta lucem, id est, Christum, & non videat (quia nihil inquinatum incurrat in illum: ut dicitur Sap. 7.) nec ortum surgentis aurora, id est, Beata Virgi-